

ÜLKENİN GIDA AMBARI ÇUKUROVA PERİŞAN!

31 Mart seçimleri için Anadolu'yu karış karış gezen CHP'li Umut Oran, bu kez Adana ve Mersin'de yaptığı çalışmaların ardından sorunlar ve çözüm önerilerine dair Çukurova raporu hazırladı. İşte Umut Oran'ın Çukurova raporu:

“Bereketli Toprakları” 16 yılda çöle döndürdüler

Bolluk Bereket Coğrafyası Çukurova'da milli ekonominin temeli tarımda, ekonomimizin kalesi olan sanayide büyük çöküş ve umutsuzluk hakim durumda!

Dünyanın en verimli topraklarına sahip, tahıl, yüzlerce çeşit sebze, meyve ve diğer tarımsal ürünleri ile Türkiye'nin gıda ambarı, sanayileşmesi ile de Cumhuriyet dönemi kalkınmasının lokomotifi olmuş, en kalabalık nüfusu ve istihdamı barındıra gelmiş, yetiştirdiği yazar ve sanatçıları ile Türk edebiyat, sanat ve kültür hayatına damga vurmuş, bolluk ve bereket diyarı Çukurova bölgesi, AKP'nin yanlış ekonomi politikalarının kurbanı...

ABD'deki Kaliforniya Ovası ve İtalya'daki Po Ovası'ndan sonra dünyanın üçüncü büyük ovası olan Çukurova, dünyanın en önemli gıda ambarı olacak potansiyele sahip. Ancak diğer ülkeler kendi çiftçisini özel desteklerle koruyup güçlendirirken, Türkiye'de tarımın yanlış politikalarla çökertilmesi yüzünden Çukurova çiftçisi adeta kan ağlıyor. Bu durum ise sanayi tabanının aşınmasına, bölge ekonomisinde topyekûn kan kaybına yol açıyor.

Bölgede yaptığımız incelemeler sonucunda gördük ki tarım, hayvancılık, ormancılık, sanayi, enerji, dış ticaret, yer altı kaynakları, turizm ve daha birçok alanda eşsiz zenginliklere, avantajlara sahip, bolluk ve bereket diyarı Çukurova, ekonomik çölleşme tehlikesi ile karşı karşıya. AKP iktidarının başta tarımda olmak üzere uyguladığı yanlış ekonomi politikalarının vurduğu Adana ve Mersin'in ekonomisi ve dolayısıyla sosyal yapısı perişan durumda.

Özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk sanayileşen illerinden biri olan Adana'nın, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e devrolunan tarım ekonomisinin ayağa kalkmasında ve sanayileşmeye doğru atılan ilk cesur adımlarda büyük payı var. Türkiye ekonomisinin büyümesi için gerekli sermaye birikimini oluşturmuş ve bunun tüm ülke çapında yatırımlara dönüşmesinde ön ayak olmuş, köklü bir sanayileşme geleneği ve sermaye birikimi ile Türkiye ekonomisi için hala çok önemli bir ilimiz. Ne var ki Cumhuriyet'in ilk yıllarından 1980'li yıllara kadar ülke ekonomisinin yıldızı olan Adana, bu konumunu özellikle AKP döneminde büyük ölçüde yitirmiş ve ekonomisini tekrar canlandırabilmek için çırpınıyor.

Ülke tarımındaki çöküşten payını alan Adana, sanayide de kan kaybediyor. Sanayi sektörünün gelişebilme olanakları açısından sahip olduğu yer altı, yer üstü kaynakları, işgücü potansiyeli, ulaşım olanakları, limanları ve zengin kültürel yapıları ile sanayi yatırımları için cazip konumda olmasına rağmen Adana'nın ekonomisi içinde sanayi sektörünün payı düşüşe geçmiş bulunuyor. Gelişmiş 1. Bölge illeri kapsamında sayıldığı için teşviklerden en düşük düzeyde yararlanabilen Adana'da, tarım ve sanayi kan kaybederken, işsizlik hızla yükseliyor.

Çiftçi pamuk ekmeyi bırakıyor

Bir zamanlar “beyaz altın” olarak adlandırılan ve tekstilin önemli hammaddelerinden pamukta, Çukurova bölgesi ve Türkiye'nin üretimi geriliyor. Dünyanın her yerinde

yetişmeyen pamuğun yetişebildiği ülkelerden biri olan Türkiye’de ekim alanları TÜİK verilerine göre 2000’den bu yana yüzde 36,4 küçüldü. Pamukta Hindistan, Çin, ABD, Pakistan, Brezilya ve Özbekistan’ın ardından en fazla üretimi yapan ülke olan Türkiye, bu konumunu giderek yitiriyor.

Çukurova’da pamuğa olan ilgi, girdi fiyatlarının fazla olması ve üretim aşamasındaki zorluklar nedeniyle son dönemlerde yerini mısıra bırakmaya başladı. Özellikle Türkiye’nin pamuk tarımı potansiyeli en yüksek ili olan Adana’da pamuğa olan ilgi yıldan yıla azalıyor. Açık şimdilik ucuz ithal pamukla kapatılıyor ama üretici desteklenmediği için sorun giderek kronik hale geliyor.

Üretici kan ağlıyor

AKP’nin uzun yıllar uyguladığı yanlış politikalarla Türk tarımını bitirmesi ve yanlış ekonomik politikaların sonucu olarak içine girdiğimiz ağır ekonomik krizden en büyük darbeyi yiyen bölgelerin başında Çukurova geliyor.

Bereketli topraklar olarak hafızalara kazınan Çukurova, tarımda eski ihtişamını yitirmiş durumda. Tarımda kullanılan girdilerin maliyetinin aşırı yükselmesine karşılık buğday başta tarım ürünlerinin tarladaki fiyatı yerinde sayıyor. Aracılar elinde katlanan fiyatlar nedeniyle büyük şehirlerde tüketici gıda ve tarım ürünlerinde yüksek fiyatlarla karşılaşırken, üretici emeğinin karşılığını alamıyor.

Mazot, gübre, ilaç gibi girdilerin maliyetlerindeki aşırı artış, ithal ürünlerle yerli üreticinin cezalandırılması, tarıma yönelik destekler ve diğer politikalarındaki yanlış uygulamalar, büyük şehir uygulamaları, kentsel yapılaşma gibi nedenlerle tarım alanlarındaki daralmadan bereketli topraklar da nasibini aldı. 2007-2017 döneminde tarım alanları Adana’da yüzde 10,1 ve Mersin’de ise yüzde 6,1 daraldı.

Tarım alanları (Dekar)

	2007	2017	DEĞ.(%)
ADANA	5.542.654	4.981.433	-10,1
MERSİN	3.937.975	3.696.384	-6,1
HATAY	2.641.716	2.366.143	-10,4

Mercedesle traktöre aynı paraya mazot olmaz

Çiftçinin traktöründe, biçerdöverinde kullandığı mazotla lüks Mercedes, BMW gibi arabalarda kullanılan mazot fiyatı da aynı. 6 TL 40 kuruşa mazot kullanan çiftçi kimle hangi ülkeyle rekabet edecek? Hükümete acilen çağrıda bulunuyorum motorin üzerinden aldığınız yüzde 60 vergiyi çiftçinin traktörü biçerdöveri için sıfırlayınız. Mazot çiftçi için 3,5 TL olsun üreticinin yüzü gülsün, meyve sebze fiyatları düşsün, vatandaş bolca yesin sağlıklı beslensin.

Çiftçi sahipsiz

Yanlış tarım politikaları ile tarımın geriletmesinden en büyük darbeyi yiyen Çukurovalı üreticiyi geçtiğimiz günlerde bir de doğal afet vurdu. Adana’da yoğun yağışların ardından doluluk oranına ulaşan Seyhan Barajı’nın kapaklarının açılmasıyla Çukurova’daki tarım arazileri su baskınlarına uğradı. Sel ve afet nedeniyle tarla, bahçe ve ürünleri zarar gördü. Tarım ve sanayide kan kaybeden, iktidar tarafından sahipsiz bırakılan Adanalı çiftçi, afet zararlarının karşılanmasını, borçlarının ertelenmesini istiyor.

Narenciye ülkesinde üretici de tüketici de mutsuz!..

Toplamda 1,3 milyon dekar olan narenciye üretim alanlarının yaklaşık yüzde 90'ı Adana, Mersin, Hatay, Antalya ve Muğla'da. Üretimin yüzde 90'dan fazlasını da bu iller yapıyor. Narenciye, bu illerdeki milyonlarca yurttaşımızın önemli bir geçim kaynağı. Bu konuda Çukurova bölgesinin özel bir yeri var. Toplam turunçgillerin yaklaşık yüzde 72'si Çukurova Bölgesinde üretiliyor. Özellikle toplam narenciye alanlarının yarısından fazlası iki ilde; Adana ve Mersin'de bulunuyor. Toplam üretimin de yarısından fazlasını bu iki il gerçekleştiriyor. Narenciye ağaçlarının sayısı ve üretim miktarı yıldan yıla artmaya da devam ediyor.

Ağaçlar yenilenmeli!

Ancak narenciye üreticisi mutsuz... Su, mazot, elektrik, gübre gibi girdilerin maliyetleri çok yüksek, tarım sektörüne verilen destekler ise yetersiz kalıyor. Yüksek girdi maliyetleri yüzünden üretici zarar ederken, tüketiciler ise özellikle son dönemde marketlerdeki yüksek fiyatların şokunu yaşıyor. Üreticiden tüketiciye sevk zincirindeki ambalajlama, depolama, nakliye, aracılık maliyetlerindeki hızlı artışların da üzerine binmesi ile narenciye fiyatları market rafına ulaşana kadar 4-10 katına çıkıyor. Çiftçi kazanamıyor, tüketici yüksek fiyatlar nedeniyle alamıyor. Hem üretici, hem tüketici mağdur. Diğer ihracatçı ülkelerle rekabette geri kalınması, azalan ihracat talebi ve düşen birim fiyatlar yüzünden dış ticarete de olumsuz gidişat yaşanıyor. Narenciye alanları, ağaç sayısı, üretimi artarken Türkiye bu potansiyeli kullanamıyor. İhracat miktar bazında artıyor, döviz geliri geriliyor. Rusya pazara hakim olduğu için dönemsel olarak yaşanan sürprizlere karşı alternatif pazarlar yaratılmak zorunda. Devlet düzenleyici yol gösterici standart belirleyici denetleyici adil rekabet şartları kuralları koyarak uygulamalı. Yaşlı narenciye ağaçlarının sökülerek yeni türlerle yenilenmesi gerekiyor, ancak meyve vermesi 4-5 yıl süreceği için bu dönemde gelir elde edemeyecek üreticinin desteklenmesi zorunludur.

Bölge dış ticarete potansiyelini kullanamıyor

Üretim çeşitliliği, güçlü tarımsal potansiyeli, sanayi birikimi, limanları, serbest bölgeleri, ihracat kapısı olmaları ve dışa açık ekonomik yapısıyla dış ticarete önemli bir potansiyele sahip olan Adana ve Mersin'in ülke ihracatındaki payı AKP döneminde yerinde saydı. Özel avantajlarına rağmen üç il Türkiye'nin 2018'de 168 milyar dolar olan toplam ihracatında ancak 6,5 milyar dolar pay alabildi. İhracatta Adana'nın da Mersin'in de payları sadece yüzde 1.

2-3 Bakan çıkaran Mersin'e verilen sözler tutulmadı

Mersin'den son 17 yıldır AKP iktidarında dış ticaretten sorumlu 2-3 bakan çıkarmasına rağmen kente verilen sözlerin hiçbirisi tutulmadı. Örneğin İhtisas Gıda Organize Sanayi bölgesi ile ilgili yatırımlar tamamlanmadı, Tarım ve Gıda Teknoparkı halen plan kapsamına dahi alınmış değil!

Bölge göç veriyor

AKP döneminde tarımın çökertilmesi, sanayinin duraklatılması, turizm potansiyelinin etkin biçimde kullanılmaması nedeniyle Çukurova ekonomisi büyük darbe yedi ve sahip olduğu eşsiz zenginlikleri ekonomik değer yaratma yönünde kullanamadı. Sahip oldukları tüm zenginliklere ve güçlü potansiyele rağmen bölge illerinin milli gelire katkısı geriledi, kişi başına düşen milli geliri Türkiye ortalamasının altında kaldı. Bu durum bölgenin sosyo ekonomik yapısına olumsuz yansıdı ve bölge net bazda göç vermeye başladı.

1927 yılından itibaren sanayinin gelişmesine paralel olarak hızlı göç alan, 1990 nüfus sayımında 4'üncü büyük il konumuna kadar yükselen Adana, 2000'li yıllarda ekonomisinin yavaşlaması, istihdam yaratma hızının düşmesi üzerine hızlanan tersine göçle, net göç veren iller arasında yer almaya başlamış bulunuyor. Aynı durum Mersin ve Hatay için de geçerli.

TÜİK verileri, 2018 itibariyle 6'ncı büyük il olan Adana'nın son on yılda net olarak 100 bin 936; nüfusça 13'üncü il olan Hatay'ın 62 bin 138 ve 11'inci büyük il olan Mersin'in 20 bin dolayında göç verdiğini gösteriyor.

Bölgenin turizmde esamisi okunmuyor

Bölge sahip olduğu güçlü potansiyele rağmen turizmden yeterli pay alamıyor. Türkiye'ye bir yılda gelen yaklaşık 40 milyon dolayındaki yabancı turistten Adana'nın aldığı pay 120 bin, Mersin'in 90 bin civarında.

321 kilometrelik sahilindeki kumsallar, koylar ve körfezler, doğal güzellikleri, barındırdığı çeşitli dinlere ait tarihi kültürel zenginlikleriyle gerçek bir kültür ve turizm kenti olan Mersin'deki turizm tesislerinde doluluk oranı sadece Temmuz, Ağustos'ta yüzde 50 civarına ulaşırken, diğer aylarda yüzde 20'leri zor buluyor ve yıl ortalamasında yüzde 28-29'da kalıyor.

Suriyeli mülteciler hayatı alt üst etmiş

Çukurova illerinin, özellikle çevre ülkelerde yaşanan olaylar nedeniyle yaşadığı ekonomik ve sosyal kayıplar devam ediyor. Adana ve Mersin birçok sektörde sahip olduğu güçlü potansiyeli, Suriye başta olmak üzere Ortadoğu'daki istikrarsızlık yüzünden yeterince kullanamıyor. On binlerce Suriyeli mülteci de bölgede demografik yapıyı, ekonomik ve sosyal yapıyı, iş ilişkilerini bozmuş, büyük yol açmış bulunuyor.

Davetsiz misafir bile en fazla bir ay kalır!

Üç ildeki toplam mülteci sayısı 900 bine yaklaşıyor. Hatay 447 bin 884 kişi ile Türkiye'de en çok Suriyeli mültecinin bulunduğu 3'üncü, Adana 235 bin 434 kişi ile 5'inci, Mersin 206 bin 241 kişi ile 6'ncı il konumunda. Dört kişiden birisinin Suriyeli olduğu Mersin'de vatandaş, "eve gelen zorunlu gelen davetsiz misafir bile en fazla bir ay kalır, yeter artık" diyerek yakınıyor!

Çukurova Havalimanı yılan hikayesine döndü

2011 yılında ihale edilip 2013 yılında yapımına başlanan ve Türkiye'nin ilk bölgesel, büyüklük bakımından ise ikinci havalimanı olacak Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın "cazibe merkezi", Çukurova bölgesinin de ülkenin "parlayan yıldızı" olacağı söylenmişti. Ancak Mersin'in Tarsus ilçesinde yapılacak ve bölge ekonomisine büyük katkı yapacağı söylenen havalimanı projesinde işler yolunda gitmedi. 2011 yılında projeyi üstlenen firmanın finansman sıkıntıları yüzünden tıkanması üzerine sözleşmesi feshedilerek 2015 yılında yenilenen ihalede altyapı inşaatını üstlenen müteahhidin de dövizdeki dalgalanma yüzünden yaşanan fiyat artışlarından dolayı çıkmaza girdiği bildiriliyor. Aradan 7 yıl geçtiği halde henüz havalimanı bitirilemediği gibi, yüklenici firmanın devletten hak edişlerini alamadığı, işçilere maaş ödeyemediği, 750 işçinin gruplar halinde belirli aralıklarla işten çıkarıldığı, şantiyede çalışan işçi kalmadığı, dolayısıyla havalimanının yapımının tamamen durduğu söyleniyor. İnşaatı alt yapı aşamasında kalan projede hükümet sürekli yeni tamamlanma tarihi veriyor, ancak projenin durumu tam bir yılan hikayesine dönmüş bulunuyor. Çukurova

havalimanında hükümetten yapılan en son açıklama, Nisan ayında faaliyete geçeceği yönünde. Ancak bu vadin de gerçekleşmesi bu gidişle zor. Ticaret ve sanayi odası 140 yıl önce kurulmuş olan Tarsus'a havaalanı yapılması, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölge halkına ve sanayicilerine ödemesi gereken bir borçtur!

Yanlış politikalarla ekonomide tüm dengelerin alt üst olmasıyla ülke genelinde şirketler art arda iflas noktasına gelirken, bu tür yatırımlar da krizden payını alıyor. Bu süreç, Çukurova bölgesine bir de bu açıdan darbe vurmuş bulunuyor.

Türkiye'nin önünü birlikte açalım!...

Görüldüğü gibi Çukurova bölgesinde, un, şeker, yağ ve gerekli her şey var, ancak helva yapılamıyor. Çünkü aşçı beceriksiz.

Çukurovası, Karadenizi, Egesi, İç Anadolu ve Doğu Anadolu ile ülke sathında yaşadığımız genel ekonomik çöküş ve sıkıntılar, AKP hükümetlerinin 17 yıldır yanlış politikalarda ısrarının doğal bir sonucu. Ancak sorunun kaynağı ekonomik olduğu kadar siyasidir de. Sorunun kaynağında rant, borçlanma ve talana dayalı ekonomi politikalarının yanında; demokrasi, hukuk devleti, güçler ayrılığı ilkesini ortadan kaldırıp Türkiye'nin keyfi tek adam yönetimi anlayışı ve uygulamalarına mahkum edilmesi, ülkeye sermaye girişi için gerekli güveni sıfırlayıp, yatırımları kaçırmaları da yatıyor.

İşte bu yüzden Türkiye'nin yerel yöneticilerini seçeceği 31 Mart seçimleri, ülkenin bu açmazdan kurtarılıp, esenliğe ve istikrara kavuşturulması açısından hayati önem taşıyor. Yerel seçimler, Türkiye'yi geri kazanma, düzlüğe çıkarma yolunda gerekli olan değişim sürecindeki önemli bir kilometre taşı olacaktır.

Mart'ın sonunu bahara çevirmek için; tüm yurttaşlarımızı sandık başına bu bilinçle gitmeye davet ediyorum. Gelin Türkiye'nin önünü birlikte açalım.